

Jeg vil gerne sige hertil, at det kan jeg ikke erkende. Sagen er netop, at man ikke har staaet frit i sine Dispositioner i Aar. Det vil jeg begrunde dermed, at allerede den 25. September fik vi et Fodringsforbud for tærsket Rug og Hvede, og den 9. November blev det udvidet til at gælde al Rug, baade tærsket og utærsket, og Smaasæd, fraregnet 3 pCt., og naar dertil kommer den Vanskelighed, der var ved at faa Foderkorn paa den Tid, mener jeg, man er berettiget til at sige, at Yderne ikke har staaet frit i deres Dispositioner. Dette begrunder ogsaa, at der maa gøres noget ekstraordinært ved denne Lejlighed.

Jeg vil endvidere sige, at hvis Forslaget, som ogsaa jeg i høj Grad beklager er kommet saa sent frem, var fremkommet paa et tidligere Tidspunkt, er det min Opfattelse, at vi let vilde have kunnet enes om at gennemføre en Kapitelstakst, der kun gjaldt for i Aar. Men da de sagkyndige er uenige om den retlige Side af Sagen, er jeg nødt til at nære Betæneligheder derved, og derfor er mit og Venstres Arbejde gaaet ud paa at skabe et Moratorium, og saa vidt jeg kan skønne, kan der i saa Henseende ikke være noget i Vejen med den retlige Side. Derfor vilde jeg gerne bidrage mit til, at vi faar optaget en virkelig Forhandling i et Fællesudvalg med Landstinget om dette Spørgsmaal. Det er min Tro, at hvis vi kunde komme til et Moratorium, som strækker sig over en 3 Aar, en Betalingshenstand, hvorved Yderen blev stillet frit med Hensyn til, om han vilde benytte sig af den eller ej, var der opnaaet noget godt og værdifuldt paa dette Punkt. Thi det kan ikke nægtes, at naar f. Eks. en Forpagter skal betale ekstra 1,000 Kr. i Forpagtningsafgift i Aar, og et lignende Forhold gør sig gældende ned efter, betyder det overordentlig meget, naar vedkommende ikke har staaet frit i sine Dispositioner. Selv om Kapitelstaksten til næste Aar maaske er lige saa høj, kommer han efter min Mening ikke til at staa saa uheldigt, thi saa har han staaet frit i sine Dispositioner fra Begyndelsen og har kunnet tage den Fordel, der er ved, at Sæden er i den høje Pris.

Med disse Bemærkninger anbefaler jeg den af Flertallet foretagne Indstilling til det høje Tings Vedtagelse.

Ellinger: De to ærede Medlemmer, som talte sidst, er aabenbart af den Opfattelse, at saaledes som Lovforslaget er blevet

omformet her i Folketinget, er det blevet en Slags Moratorieforanstaltning i Stedet for det, som Ministeriet havde foreslaaet. Hvis det nu var saaledes, laa Sagen anderledes, end den oprindeligt laa. For at noget kan være en Moratorieforanstaltning, kræves der imidlertid, at det er den samme, der hele Tiden er Tale om, den samme Yder og den samme Nyder. Det er det første Krav, der maa stilles. Kun saa kan der altsaa blive Tale om en Moratorieforanstaltning, og for saa vidt man tager en længere Aarrække i Betragtning, maatte det da ogsaa kræves, at Nyderne og Yderne lever denne længere Aarrække. Om det derefter vil kunne være en Moratorieforanstaltning, beror jo saa ganske paa Omstændighederne. Hvis $\frac{1}{4}$ af Kapitelstaksten for 1912 plus Halvdelen af Kapitelstaksten for 1913 plus $\frac{3}{4}$ af Kapitelstaksten for 1914 sammenlagt giver et lige saa stort Beløb som $\frac{3}{4}$ af Kapitelstaksten for det tredje sidste Aar af en saadan Aarrække plus Halvdelen af Kapitelstaksten for det næstsidste Aar plus $\frac{1}{4}$ af Kapitelstaksten for det sidste Aar af en saadan Aarrække sammenlagt, saa gaar det lige op, som sagt: for saa vidt Nyder og Yder er den samme. Men er det første Beløb større eller mindre end det sidste Beløb, kommer der henholdsvis Tab og Gevinst for de to Parter, og saa er man udenfor Moratorieforanstaltningen. Men dertil kommer, at hvis der overhovedet kan tales om Moratorieforanstaltning, bliver det i alt Fald en Moratorieforanstaltning af en hel anden Karakter end dem, vi har vedtaget tidligere, thi ved dem er det forudsat, at den Henstand med Betalingen, der er Tale om, skal være foraarsaget ved de ekstraordinære Forhold, og det er jo slet ikke givet, at de, der herefter skulde have Henstand med Betalingen, har Føje i de ekstraordinære Forhold til at forlange en saadan Henstand.

Hvad man imidlertid i første Række maa kræve, er dog det, at man er paa den sikre Side i retlig Henseende ved de Love, man vedtager. Det er den mindste Fordring, der maa stilles til Regering og Rigsdag. Nu skal jeg ikke komme ind paa, hvorvidt man her med Hensyn til Arvafæste og den Slags Afgifter er paa den sikre Side, men det er da ganske givet, at med Hensyn til Forpagtningsafgifter er man det ikke. Jeg vil her indskyde, at hvis der sker et Skifte af Forpagter — lad os sige — næste Aar, kommer den ny tiltrædende Forpagter til at slæbe paa visse Brøkkele af den ekstraordinære Kapitelstakst for i Aar, og det er dog ganske